

บทที่ 4

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลของการใช้กิจกรรมการแนะแนวกลุ่มเพื่อพัฒนาการสื่อสารระหว่างบุคคลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานทั้ง 2 ข้อ คือ

1. หลังจากที่นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการแนะแนวกลุ่มแล้ว มีประสิทธิภาพในการสื่อสารระหว่างบุคคลสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมการแนะแนวกลุ่ม
2. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมการแนะแนวกลุ่มมีประสิทธิภาพในการสื่อสารระหว่างบุคคลสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการแนะแนวกลุ่ม

ทั้งนี้จากการศึกษาเปรียบเทียบคะแนนประสิทธิภาพในการสื่อสารระหว่างบุคคล ก่อนและหลังการทดลองในกลุ่มทดลองพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 และจากผลการเปรียบเทียบคะแนนประสิทธิภาพในการสื่อสารระหว่างบุคคลหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองกับ กลุ่มควบคุมพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ซึ่งผลการเปรียบเทียบดังกล่าวสรุปได้ว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมการแนะแนวกลุ่มมีการพัฒนาการสื่อสารระหว่างบุคคลสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการแนะแนวกลุ่ม ซึ่งผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ น่าจะมีผลมาจากประสิทธิภาพของปัจจัยที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. กระบวนการของกิจกรรมการแนะแนวกลุ่ม
2. กิจกรรมที่ใช้ในการแนะแนวกลุ่ม

1. กระบวนการของกิจกรรมการแนะแนวกลุ่ม ส่งเสริมให้นักเรียนมีประสิทธิภาพในการสื่อสารระหว่างบุคคลเพิ่มขึ้น อธิบายได้ดังนี้ คือ ลักษณะของการจัดกิจกรรมการแนะแนวกลุ่ม ได้ดำเนินการเป็นลำดับขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนมีประสิทธิภาพในการสื่อสารระหว่างบุคคลสูงขึ้น ซึ่งกระบวนการกลุ่มได้ดำเนินไปตามลำดับขั้นของกิจกรรมแนะแนวกลุ่มตามแนวความคิดของ ฮิลแมน เพนซาร์ และบาร์ (Hillman Penzar and Barr 1975 : 761-764) 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การชี้แจงหัวข้อ จุดประสงค์ และวิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยได้อธิบายถึงหัวข้อกิจกรรมที่จะดำเนินการในแต่ละครั้ง รวมทั้งชี้แจงจุดประสงค์และวิธีดำเนินการกิจกรรม เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและตระหนักถึงบทบาทของตนในชั้นเรียน การอธิบายและชี้แจงวัตถุประสงค์นี้จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจถึงหัวข้อกิจกรรมที่จัดขึ้นในแต่ละครั้ง ทั้งนี้จะมีการเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามด้วย หลังจากชี้แจงจุดประสงค์แล้ว ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากกิจกรรมที่ 1 กิจกรรมตราประจำตัว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอัตมโนทัศน์ที่เหมาะสม ผู้วิจัยเริ่มดำเนินการกิจกรรมโดยบอกจุดประสงค์ทั่วไป คือ 1. เพื่อให้นักเรียนได้สำรวจตนเองในด้านต่าง ๆ 2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักตนเองทั้งแง่ดีและแง่บกพร่องของตน 3. เพื่อให้นักเรียนคุ้นเคยกันและพร้อมที่จะเปิดเผยตนเองมากขึ้น และผู้วิจัยได้บอกจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม คือ เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมนี้แล้ว นักเรียนจะสามารถบอกการมองตนเองทั้ง 7 ข้อ และบอกได้ว่าเพื่อนมองตนเองอย่างไร การบอกจุดประสงค์เหล่านี้ ก่อให้เกิดบรรยากาศแห่งความสนใจและกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้จักตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจในตนเอง ก่อให้เกิดการพัฒนาอัตมโนทัศน์ที่เหมาะสมขึ้นภายในตน จึงเห็นได้ว่าการบอกจุดประสงค์ทั่วไปและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในชั้นของการชี้แจงหัวข้อ จุดประสงค์และวิธีดำเนินการนี้ จะทำให้นักเรียนทราบถึงประสบการณ์ที่ตนเองจะได้รับเพิ่มเติมในด้านการมีอัตมโนทัศน์ที่เหมาะสม การฝึกทักษะในการฟัง การแสดงความคิดเห็นอย่างชัดเจน การควบคุมการแสดงออกของอารมณ์อย่างเหมาะสม และการเปิดเผยตนเองต่อบุคคลอื่น ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลัก 5 ประการที่จะนำไปสู่การมีประสิทธิภาพในการสื่อสารระหว่างบุคคลเพิ่มขึ้น

ขั้นที่ 2 การดำเนินกิจกรรม

เมื่อมีการชี้แจงหัวข้อ จุดประสงค์ และวิธีดำเนินการแล้วได้เริ่มดำเนินกิจกรรมต่อไป ในขั้นนี้นักเรียนจะใช้เวลาทั้งหมดทำกิจกรรม และนักเรียนจะได้รับความรู้ ความเข้าใจ ในด้านการพัฒนาให้เกิดอัตมโนทัศน์ที่เหมาะสม การฝึกทักษะในการฟัง ฝึกที่จะแสดงความคิดเห็นอย่างชัดเจน ฝึกควบคุมการแสดงออกของอารมณ์อย่างเหมาะสม และฝึกที่จะเปิดเผยตนเอง ซึ่งการฝึกทักษะเหล่านี้จะมีการดำเนินกิจกรรมในหลายรูปแบบ คือ การเขียนข้อความที่เกี่ยวกับตนเองแล้วอภิปรายพูดคุยกับเพื่อน เพื่อรู้จักตนเอง และรับรู้ตนเองตามความเป็นจริง และได้รับข้อมูลย้อนกลับทางบวกแก่เพื่อน ในกิจกรรมที่ 1 ถึง 3 (กิจกรรมที่ 1 ทรายประจำตัว กิจกรรมที่ 2 คนมีหัวใจ กิจกรรมที่ 3 จดหมายแห่งความสุข) ทั้งนี้เพื่อพัฒนาให้เกิดอัตมโนทัศน์ที่เหมาะสม ส่วนการฝึกทักษะในการฟังจะดำเนินกิจกรรมในลักษณะของการปฏิบัติโดยตรง คือให้นักเรียนฝึกพูด ฟังอย่างแท้จริง เพื่อพัฒนาทักษะในการฟัง จากกิจกรรมที่ 4 ถึง 6 (กิจกรรมที่ 4 ความสำคัญของการฟัง กิจกรรมที่ 5 การฝึกทักษะการฟัง กิจกรรมที่ 6 การสื่อสารทางเดียวและสองทาง) ในเรื่องของการแสดงความคิดเห็นอย่างชัดเจน ในขั้นของการดำเนินกิจกรรมนี้ จัดให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ฝึกแสดงความคิดเห็นอย่างชัดเจนหน้าชั้นเรียน ดังจะเห็นได้จากกิจกรรมที่ 7 ถึง 9 (กิจกรรมที่ 7 ยายแก่และหญิงสาว กิจกรรมที่ 8 การฝึกทักษะในการพูด กิจกรรมที่ 9 แบ่งปันความคิดเห็น) ส่วนการควบคุมการแสดงออกของอารมณ์อย่างเหมาะสมนั้น ฝึกให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเพื่อปรับอารมณ์และฝึกการควบคุมการแสดงออกของอารมณ์อย่างเหมาะสมจากเหตุการณ์ในชีวิตจริง ดังจะเห็นได้จากกิจกรรมที่ 10 ถึง 12 (กิจกรรมที่ 10 ทายอารมณ์ กิจกรรมที่ 11 สสำรวจอารมณ์ กิจกรรมที่ 12 ปรับอารมณ์)

ด้านการเปิดเผยตนเอง ให้นักเรียนรับรู้ถึงความไว้วางใจที่มีต่อกันโดยประสบการณ์ตรง และฝึกพูดเปิดเผยตนเองกับเพื่อนสนิท ดังจะเห็นได้จากกิจกรรมที่ 13 ถึง 14 (กิจกรรมที่ 13 วงกลมแห่งความไว้วางใจ กิจกรรมที่ 14 การเปิดเผยตนเอง)

ในขั้นของการดำเนินกิจกรรมนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้สนับสนุนและเอื้ออำนวยให้นักเรียนในกลุ่มมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน พูดคุยกระตุ้นให้นักเรียนใส่ใจต่อบทบาทที่นักเรียนได้รับในการทำ

กิจกรรม กระบวนการในชั้นของการดำเนินกิจกรรมนี้จึงก่อให้เกิดการเรียนรู้ เกิดความเข้าใจ และนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาการสื่อสารระหว่างบุคคล

ขั้นที่ 3 การอภิปรายหลังจากดำเนินการ

เมื่อได้ทำกิจกรรมร่วมกันแล้ว จะต้องมีการอภิปรายสิ่งที่ได้มาจากการทำกิจกรรม ซึ่งเกี่ยวข้องกับหัวข้อแนะแนว ตลอดจนมีการประเมินจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งในขั้นนี้จะทำให้นักเรียนเข้าใจหัวข้อการแนะแนวได้ชัดเจน และสามารถปรับปรุงพฤติกรรมบางอย่าง หรือเปลี่ยนแปลงความคิดบางอย่าง ดังที่นักเรียนได้กล่าวสรุปในกิจกรรมที่ 1 (ตราประจำตัว)ว่า "ทำให้รู้จักตัวเองมากขึ้น กล้าที่จะพูดคุยกับเพื่อนมากขึ้นในเรื่องส่วนตัว" ซึ่งเป็นการสรุปได้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของกิจกรรมที่วางไว้ว่า เพื่อให้ให้นักเรียนสำรวจตนเองและเรียนรู้จักตนเอง และจากกิจกรรมที่ 13 (วงกลมแห่งความไว้วางใจ) นักเรียนสรุปว่า "มีความรู้สึกริไว้วางใจเพื่อนมากยิ่งขึ้น" ซึ่งสอดคล้องกับจุดประสงค์ของกิจกรรมที่ต้องการสร้างความไว้วางใจเพื่อนำไปสู่การเปิดเผยตนเองในกิจกรรมต่อไป ในขั้นนี้ นอกจากนักเรียนจะเป็นผู้สรุปกิจกรรมในแต่ละครั้งที่ทำกิจกรรมแล้ว ผู้วิจัยได้สรุปกิจกรรมร่วมกับนักเรียนทุกครั้ง และให้ข้อมูลย้อนกลับในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง ทั้งนี้เป็นการสร้างกำลังใจให้นักเรียนทำให้นักเรียนทราบพัฒนาการของตนและเห็นความต่อเนื่องของกิจกรรมในแต่ละกิจกรรม

ผลจากกระบวนการของกิจกรรมการแนะแนวกลุ่มที่มีลำดับขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง และจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงทักษะที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาการสื่อสารระหว่างบุคคลทั้ง 5 องค์ประกอบ คือ การมีอัตมโนทัศน์ที่เหมาะสม การมีทักษะในการฟัง ความสามารถในการแสดงความคิดเห็นอย่างชัดเจน และความสามารถในการควบคุมการแสดงออกของอารมณ์อย่างเหมาะสม รวมทั้งการเปิดเผยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับหลักการพัฒนาทางสังคมของวัยรุ่น ดังที่ ฟิลลิปส์ (Phillips 1974 : 41-42) ได้กล่าวไว้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่เขาเริ่มค้นหาตนเองและพัฒนาพฤติกรรมสื่อสารจากการรับรู้เกี่ยวกับตนเอง ไปสู่การพูดคุยและปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่น ๆ โดยพัฒนาการสื่อสารด้วยประสบการณ์การอยู่ในกลุ่มร่วมกับเพื่อน ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฮอเนสและอเวอรี่ (Haynes and Avery 1979 : 526-530) ที่ได้ทำการฝึกทักษะการสื่อสารทาง

ด้านการเปิดเผยตนเอง (Self Disclosure) และการเข้าใจในความคิดและความรู้สึกของผู้พูอย่างแท้จริง (Empathy) จากการวิจัยสรุปได้ว่า ทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคลนี้สามารถฝึกให้แก่นักเรียนในระดับมัธยมปลายอย่างได้ผลและยังมีการฝึกทักษะในการสื่อสารเร็วเท่าไรก็จะยิ่งทำให้การสื่อสารระหว่างบุคคลมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. กิจกรรมที่ใช้ในการแนะแนวกลุ่มมีเป้าหมายที่ชัดเจน ส่งเสริมองค์ประกอบของการสื่อสารระหว่างบุคคล ตามแนวความคิดของ เบียงเวอญู (Bienvenu 1974 : 97) ซึ่งกล่าวว่าประสิทธิภาพในการสื่อสารระหว่างบุคคล มีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการคือ การมีอ้อมโนทัศน์ที่เหมาะสม มีทักษะในการเป็นผู้ฟังที่ดี มีทักษะในการแสดงความคิดเห็นได้อย่างชัดเจน มีความสามารถที่จะควบคุมการแสดงออกของอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม มีความตั้งใจที่จะเปิดเผยตนเองต่อบุคคลอื่นอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งกิจกรรมที่นำมาใช้ในกิจกรรมการแนะแนวกลุ่มได้ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาการสื่อสารระหว่างบุคคลทั้ง 5 ประการดังนี้

2.1 กิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีอ้อมโนทัศน์ที่เหมาะสม กิจกรรมที่ 1 ถึง กิจกรรมที่ 3 (กิจกรรมที่ 1 トラประจำวัน กิจกรรมที่ 2 คนมีหัวใจ และกิจกรรมที่ 3 จดหมายแห่งความสุข) เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการมองเห็นภาพรวมของตนเอง และยอมรับตนเองตามความเป็นจริง เรียนรู้ข้อดีและข้อบกพร่องของตน รวมทั้งฝึกให้นักเรียนให้ข้อมูลย้อนกลับทางบวกแก่กัน ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอ้อมโนทัศน์ที่เหมาะสม ดังข้อความที่นักเรียนเขียนสรุปจากกิจกรรมที่ 1 (トラประจำวัน) ว่า "วันนี้ผมได้มีโอกาสสำรวจตนเอง และเรียนรู้จักตนเอง รวมทั้งได้รู้จักเพื่อนสนิทของผมมากขึ้นด้วย จากกิจกรรมที่ 2 (กิจกรรมคนมีหัวใจ) นักเรียนได้เขียนสรุปว่า "ได้รู้จักตัวเองทั้งข้อดีและข้อบกพร่องของตัวเอง เพื่อนช่วยบอกด้วยว่าผมเป็นคนอย่างไร ดีครับที่เพื่อนกล้าบอก" และจากกิจกรรมที่ 3 (จดหมายแห่งความสุข) นักเรียนสรุปว่า "ผมรู้สึกภูมิใจมากครับที่เพื่อนมองผมว่าเป็นคนมีน้ำใจ ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ผมจะรักษาคุณสมบัตินี้ไว้ให้นานที่สุดเลยครับ" จึงเห็นได้ว่ากิจกรรมดังกล่าวมุ่งเน้นให้นักเรียนมีการพัฒนาอ้อมโนทัศน์ที่เหมาะสม

2.2 กิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดทักษะในการฟัง กิจกรรมที่ 4 ถึงกิจกรรมที่ 6 (กิจกรรมที่ 4 ความสำคัญของการฟัง กิจกรรมที่ 5 การฝึกทักษะการฟัง กิจกรรมที่ 6 การสื่อสารทางเดียวและสองทาง) จะฝึกให้นักเรียนสำรวจการฟังของตนเอง ฝึกที่จะฟังอย่างตั้งใจ คือฟังทั้งเนื้อหาและความรู้สึกของผู้พูด เข้าใจในความหมายและประโยชน์ของ

การสื่อสารทางเดียวและสองทาง เพื่อให้เกิดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ดั้งนั้นนักเรียนได้เขียนสรุปเรื่องของการฟังของตนเองว่า "เมื่อก่อนผมคิดว่าผมเป็นผู้ฟังที่ดีแล้ว แต่ผมทำกิจกรรมนี้ถึงได้รู้ว่ายังฟังได้ไม่ดึ๊ง ถ้าไม่มีเพื่อนช่วยตรวจสอบก็ยังคงไม่ทราบ ต่อไปคิดว่าต้องฟังคนอื่นพูดมากกว่านี้" และข้อสรุปของนักเรียนจากกิจกรรมที่ 6 (การสื่อสารทางเดียวและสองทาง) ว่า "ผมเห็นความสำคัญของการสื่อสารมากขึ้น และคิดว่าถ้าจะคุยกับเพื่อนให้เข้าใจมากขึ้น ผมต้องสื่อสารสองทาง ไม่ใช่ผมเป็นคนพูดแต่เพียงคนเดียวหรือให้เพื่อนพูดฝ่ายเดียว" จึงเห็นได้ว่า กิจกรรมที่ 4 ถึงกิจกรรมที่ 6 นี้ เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีทักษะในการฟัง ตั้งใจในการฟัง ใช้ความรู้ที่ได้จากกระบวนการสื่อสารสองทางช่วยในการพัฒนาการฟังของตนด้วย

2.3 กิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงความคิดเห็นอย่างชัดเจน กิจกรรมที่ 7 ถึงกิจกรรมที่ 9 (กิจกรรมที่ 7 ยายแก่และหญิงสาว กิจกรรมที่ 8 การฝึกทักษะในการพูด กิจกรรมที่ 9 แบ่งปันความคิดเห็น) เป็นกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนทราบถึงภูมิหลังที่แตกต่างกันว่ามีผลในการสื่อสารระหว่างบุคคล ฝึกให้นักเรียนได้จัดระบบความคิดและร่างข้อมูลในใจก่อนสื่อสารออกมา ตลอดจนกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นทั้งในเชิงเนื้อหาและความรู้สึก รวมทั้งรับฟังบุคคลอื่นอย่างเข้าใจ ดังข้อความที่นักเรียนเขียนสรุปในกิจกรรมที่ 7 (ยายแก่และหญิงสาว) ว่า "ผมได้เห็นความแตกต่างระหว่างตนเองกับเพื่อนในการมองภาพ ตอนแรก ๆ ผมเถียงกับเพื่อนใหญ่เลย แต่พอเพื่อนอธิบายให้ฟังว่า ภาพแรกที่เราดูไม่เหมือนกัน ผมถึงเข้าใจว่าเพื่อนเห็นไม่เหมือนผม เราเข้าใจกันคนละอย่างเพราะภาพที่เราดูในครั้งแรกไม่เหมือนกัน การรับรู้และประสบการณ์เดิมที่แตกต่างกัน ทำให้เรามองต่างกัน" จากกิจกรรมที่ 8 (การฝึกทักษะในการพูด นักเรียนสรุปว่า "เป็นการฝึกให้คิดก่อนพูด ฝึกที่จะเรียบเรียงคำพูดก่อนอธิบายให้เพื่อนฟัง" และจากกิจกรรมที่ 9 (แบ่งปันความคิดเห็น) นักเรียนอภิปรายสรุปว่า "ผมกล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น แม้ว่าผมจะคิดต่างจากเพื่อน ผมก็กล้าบอกความคิดที่แท้จริงให้เพื่อนได้รู้" จึงเห็นได้ว่ากิจกรรมที่ 7 ถึงกิจกรรมที่ 9 มุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างชัดเจน เปลี่ยนพฤติกรรมตนเองทำให้กล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น

2.4 กิจกรรมที่ส่งเสริมการควบคุมการแสดงออกของอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม กิจกรรมที่ 10 ถึงกิจกรรมที่ 12 (กิจกรรมที่ 10 หายอารมณ์ กิจกรรมที่ 11 สสำรวจอารมณ์

กิจกรรมที่ 12 ปรับอารมณ์) เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนเรียนรู้จักอารมณ์และความรู้สึกต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ฝึกให้นักเรียนแลกเปลี่ยนอารมณ์ ความรู้สึกของตนให้เพื่อน ๆ ได้รับความรู้ ทำให้นักเรียนสามารถแสดงอารมณ์และความรู้สึกออกมาอย่างเหมาะสม ดังที่นักเรียนเขียนสรุปในกิจกรรมที่ 11 (สำรวจอารมณ์) ว่า "เห็นว่าตัวเองเป็นคนโกรธง่าย คิดว่าต้องใจเย็นกว่านั้นะ เพื่อนเสนอแนะว่าเวลาโกรธอย่ารีบพูด ให้นับเลขในใจให้ถึง 20 ก่อนคิดว่าจะทำอะไรนะ" และจากข้อความที่นักเรียนเขียนในตารางปรับอารมณ์ (กิจกรรมที่ 12) ว่า "อารมณ์ที่เกิดขึ้นเสมอ ๆ คือ โกรธ โมโห ฉุนเฉียว พฤติกรรมที่แสดงออกคือ แสดงอาการที่ตัวเองไม่พอใจออกมาโดยประชิดผู้อื่น พิจารณาว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม การแก้ไขคือ ควรพูดปรับความเข้าใจที่ดีกับเพื่อน" จึงเห็นได้ว่าจากกิจกรรมที่ 10 ถึง 12 เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนแสดงอารมณ์ที่เหมาะสม อันจะนำไปสู่การสื่อสารระหว่างบุคคลที่มีประสิทธิภาพ

2.5 กิจกรรมที่ส่งเสริมการเปิดเผยตนเอง กิจกรรมที่ 13 ถึงกิจกรรมที่ 14 (กิจกรรมที่ 13 วงกลมแห่งความไว้วางใจ กิจกรรมที่ 14 ชีวิตของฉัน) เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เข้าใจและรับรู้ความรู้สึก ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตนเองและเพื่อน เปิดโอกาสให้นักเรียนสำรวจตนเองและเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนให้เพื่อนได้รับรู้โดยตรงไปตรงมา ก่อให้เกิดการพัฒนาการสื่อสารระหว่างบุคคลขึ้น ดังข้อความที่นักเรียนเขียนเมื่อตนเองเป็นคู่กตาคาลัมลูกในกิจกรรมที่ 13 (วงกลมแห่งความไว้วางใจ) ว่า "แรก ๆ กลัวไม่มั่นใจว่าเพื่อนจะรับหรือเปล่า แต่พอทำใจให้สบายและเพื่อนค่อย ๆ ส่งต่อรู้สึกมั่นใจและไว้วางใจเพื่อนมากขึ้น" และ "ตอนถูกยกขึ้นรู้สึกสบายดีไว้วางใจเพื่อน เชื่อว่าเพื่อนไม่แกล้ง แต่ก็ส่งสารเพื่อน เพราะตัวเองเป็นคนตัวใหญ่ ซึ่งในน้ำใจเพื่อนมากครับ" และจากกิจกรรมที่ 14 (ชีวิตของฉัน) นักเรียนกล่าวสรุปว่า "ผมเข้าใจเพื่อนสนิทของผมมากขึ้นนะครับ และผมกล้าที่จะบอกเล่าเรื่องราวส่วนตัวของผมให้เพื่อนฟังมากขึ้น ผมเห็นว่ากิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อตัวผมมากเลยครับ" จึงเห็นได้ว่า กิจกรรมที่ 13 และกิจกรรมที่ 14 มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนเปิดเผยตนเอง ทั้งนี้เพื่อพัฒนาการสื่อสารระหว่างบุคคลให้มีประสิทธิภาพ

ดังนั้น จะเห็นได้ว่ากิจกรรมที่ใช้ในการแนะนำวงกลมครั้งนี้เป็นกิจกรรมที่มีเป้าหมายชัดเจน สอดคล้องกับหลักการของกิจกรรมการแนะนำวงกลม ดังที่ ฮิลแมน เพนซาร์ และบาร์

(Hillman Penzar and Barr 1975 : 761-762) ได้กล่าวไว้ว่า กิจกรรมการแนะแนวกลุ่มเป็นกิจกรรมที่มุ่งจะพัฒนาทักษะด้านใดด้านหนึ่งของนักเรียน โดยมีการจัดโปรแกรมที่มีเนื้อหาชัดเจน และมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันภายในชั้นเรียน ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และนำข้อคิดที่ได้ไปใช้ในชีวิตได้ สอดคล้องกับ กิบสันและมิเชลล์ (Gibson and Mitchell 1986 : 180) ที่กล่าวว่า กิจกรรมการแนะแนวกลุ่มเป็นกิจกรรมที่มุ่งให้การแนะแนวแก่เด็กนักเรียน โดยครูเป็นผู้จัดกิจกรรมขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้รับข้อมูลและประสบการณ์ร่วมกัน ก่อให้เกิดการพัฒนาตนและฝึกทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคลให้เกิดขึ้น ซึ่ง โลแกนและบล็อกแมน (Logan and Blockman 1965 : 18-21) ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะในการสื่อสารเป็นความสามารถของมนุษย์ที่สำคัญที่สุด เนื่องจากมนุษย์ต้องอยู่ร่วมกันในสังคม และทักษะนี้สามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกฝน สอดคล้องกับงานวิจัยของสกินและโรส (Schinke and Rose 1976 : 442-448) ที่กล่าวว่า การจัดโปรแกรมการฝึก การสื่อสารระหว่างบุคคล ก่อให้เกิดการเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ทางสังคมได้ เช่นเดียวกับที่ คูกเกอร์ และเชอร์เซีย (Cooke and Cherkia 1976 : 464-467) ได้วิจัยพบว่า สามารถฝึกทักษะการสื่อสารให้นักเรียนในระดับมัธยมปลาย โดยผ่านโปรแกรมการฝึกอบรม และนักเรียนสามารถนำทักษะต่าง ๆ ที่ได้รับการฝึกไปใช้ในการสื่อสารภายในกลุ่มเพื่อนได้ด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย